

Nástroj předvstupní pomoci

Informační podklad k návrhu nařízení, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (NPP III)

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 5
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 6
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 6

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Nástroj předvstupní pomoci	Typ řady: interní
Zpracoval: Kuta, M.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 10184/18	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: září 2018	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Rozšiřování EU; financování; IPA III; NPP III; rozpočet	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (NPP III)

KOM(2018) 465 v konečném znění, kód Rady 10184/18

Interinstitucionální spis 2018/0247/COD

- **Právní základ:**
Článek 212 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
20. 6. 2018
- **Procedura:**
Řádný legislativní postup.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 11. července 2018, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 6. září 2018 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
Rozšiřování Evropské unie je dlouhodobě hodnoceno jako jedna z nejúspěšnějších unijních politik. Jedná se o podmíněný proces, v němž EU klade na kandidátské státy požadavky. Z důvodu přípravy partnerů (kandidátských i potenciálně kandidátských států) a podpory procesu jejich přistoupení vyžaduje proces rozšiřování finanční prostředky ze strany EU. Ty jsou poskytovány z unijního rozpočtu, okruhu „Sousedství a svět“. Nástroj předvstupní pomoci (NPP III, anglicky *Instruments of Pre-Accession Assistance*, IPA III) zahrnuje veškeré finanční prostředky, které EU bude moci použít specificky ve vztahu ke kandidátským a potenciálně kandidátským státům. EU předpokládá do roku 2025 výrazný pokrok v politice rozšiřování s ohledem na reálnou možnost vstupu Srbska a Černé Hory, jak bylo v nedávné době naznačeno sdělením Komise „Přesvědčivá perspektiva rozšíření pro západní Balkán a větší angažovanost Unie v tomto regionu“ (k projednávání ve výborech Poslanecké sněmovny viz dále). NPP III by měl v následujícím rozpočtovém období 2021–2027 především plnit úkoly spojené s maximalizací současných stěžejních aktivit, jimiž jsou transformace právního, ekonomického a společenského systému zemí západního Balkánu, podpora hospodářských reforem a provádění reforem pro budoucí členství. Na straně kandidátských a potenciálně kandidátských států je nutné, aby vyvinuly úsilí k zajištění dostatečné kapacity pro absorpci finančních prostředků EU (finanční prostředky pro provádění zemědělské politiky a politiky sousedství). Základním předpokladem členství jednotlivých států v EU jsou tzv. Kodaňská kritéria. NPP II byl proto zaměřen především na prioritní oblasti právního státu, základních práv a správy věcí veřejných, socio-ekonomický rozvoj, politiky a *acquis* Unie, mezilidské kontakty a usmíření, dobré sousedské vztahy a regionální spolupráci. S ohledem na nově vznikající výzvy jsou mezi prioritní oblasti dále/nově zařazeny migrace, bezpečnost, ochrana životního prostředí a změny klimatu.

Unie zdůrazňuje, že finanční prostředky poskytnuté na stabilizaci kandidátských států celkově přispívají ke stabilizaci širšího regionu, reformnímu úsilí, podpoře místní ekonomiky a snižování dodatečných nákladů.

Země zařazené do politiky rozšiřování jsou uvedeny v tabulce 1.

Tabulka 1 Přehled kandidátských a potenciálně kandidátských států

Země	Status
Albánie	Kandidátský status (na politické úrovni se předpokládá zahájení přístupových rozhovorů v červnu 2019; viz dále)
Bosna a Hercegovina	Potenciální kandidát
Černá Hora	Kandidátský status; přístupová jednání zahájena v roce 2012
Kosovo	Potenciální kandidát
Makedonie (FYROM)/S	Kandidátský status (na politické úrovni se předpokládá zahájení přístupových rozhovorů v červnu 2019; viz dále)
Srbsko	Kandidátský status; přístupová jednání zahájena v roce 2014
Turecko	Kandidátský status; Přístupová jednání zahájena v roce 2005

Zdroj: Enlargement – European Commission¹

- **Obsah a dopad:**

Vlastní nařízení ustanovuje program NPP III v rámci rozpočtu 2021–2027, formu a pravidla předvstupní finanční asistence. Celkový rozpočet tohoto programu je na toto období stanoven ve výši 14,5 miliardy EUR a 3 % z této částky musejí být využita na přeshraniční projekty.² Využití finančních prostředků je umožněno členskými státy, které mohou s kandidátskými státy uspořádat projekty přeshraniční spolupráce, a kandidátským a potenciálně kandidátským státům. Poskytování finančních prostředků sleduje tyto cíle:

- posilování právního státu a liberálně demokratických standardů (dodržování lidských práv, základních práv a mezinárodního práva, podpora občanské společnosti, bezpečnosti, zlepšení řízení migrace a správy hranic);
- dobrá správa věcí veřejných, efektivní státní administrativa;
- vytváření pravidel, standardů a veřejných politik v souladu s politikami a standardy Unie;

¹ Enlargement – European Commission. EC.europa.eu [online] [cit. 2018-09-21]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/countries/detailed-country-information_en.

² Celkově má být v letech 2021–2027 k dispozici pro provádění vnější činnosti Unie přibližně 89 miliard EUR. Tyto finanční prostředky mají být využity v geografickém rozměru (asistence konkrétním regionům), i v tematickém rozměru.

Viz Přehled SZBP EU 6/2018, s. 12–13. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=150168>.

- posilování hospodářského a sociálního rozvoje, vzájemného propojování regionů;
- podpora územní a přeshraniční spolupráce.

Použití prostředků NPP III musí být provázáno s ostatními nástroji vnější činnosti. Rámcem použití finančních nástrojů je navázán na klíčové strategické dokumenty EU, které v této oblasti připravuje Evropská komise ve spolupráci s vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (potažmo Evropskou službou vnější činnosti) a projednávají a schvalují Evropská rada a příslušné Rady. Naposledy se tak stalo v červnu letošního roku, kdy Evropská rada a Rada pro všeobecné záležitosti přijaly závěry k rozšiřování.³

Programový rámec pro dosažení specifických cílů připravuje Komise s ohledem na vnitrostátní strategie, odvětvové politiky a situaci v jednotlivých členských státech. Řízení pomoci se provádí přímým či nepřímým způsobem prostřednictvím ročních nebo víceletých akčních plánů.

Komise zřizuje nařízením rovněž Výbor pro nástroj předvstupní pomoci, který slouží jako podpůrný orgán pro provádění dílčích kroků při provádění NPP III.

Projednávání problematiky rozšiřování v Poslanecké sněmovně v 8. volebním období

Poslanecká sněmovna PČR se prostřednictvím svých výborů vyjádřila v obecné rovině k problematice rozšiřování EU o země západního Balkánu. Zahraniční výbor PS PČR přijal dne 26. dubna 2018 usnesení č. 28, v němž podpořil „proces rozšiřování EU o země západního Balkánu, založený na plnění stanovených požadavků, kde mají příslušné závazky obě strany“ a požádal „ministra zahraničních věcí ČR, aby byl proces rozšiřování EU o země západního Balkánu i nadále prioritou české zahraniční politiky“.⁴ Výbor pro evropské záležitosti PS PČR se ke strategii rozšíření EU o země západního Balkánu vyjádřil na své 14. schůzi ze dne 20. června 2018, kdy podpořil proces rozšiřování i s ohledem na stabilizaci regionu a Unie jako celku.⁵

• **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda ČR podporuje navýšení finančních prostředků pro vnější činnost a definování jasných tematických projektů (bezpečnost, migrace, obrana, rozšíření, lidská práva, humanitární pomoc, rozvojová spolupráce, boj s klimatickou změnou) a dále prioritizaci určitých regionů (státy zapojené do unijní politiky sousedství, africké státy, státy západního Balkánu, méně rozvinuté a zranitelné státy). Koncepce zahraniční politiky ČR zdůrazňuje pozitivní vliv politiky rozšiřování na bezpečnost daných států, regionů i Unie jako celku. Vláda uvítala představení strategického dokumentu k rozšiřování o země západního Balkánu, který Komise předložila v únoru letošního roku. Z tohoto pohledu je návrh nařízení vládou vítán, protože díky navýšeným finančním prostředkům oproti předchozímu rozpočtovému období přibližně o 24 % bude umožněno zavádění konkrétních opatření stanovených ve strategii v praxi. Vláda ČR se chce zapojit do reformního procesu v jednotlivých státech i na dvoustranné bázi. Rovněž vítá oddělení předvstupní finanční pomoci od ostatních finančních nástrojů vnější činnosti.

Vláda ČR souhlasí se stanovenými cíli NPP III.

³ Rada i Evropská rada mimo jiné stanovily akční plán pro zahájení přístupových jednání s Albánií a Makedonií v příštím roce. Dle vyjádření Rumunska, které bude předsedat Radě EU v první polovině roku 2019, Přehled SZBP EU 6/2018, s. 8–9. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=150168>.

⁴ Usnesení Zahraničního výboru č. 28 (26. dubna 2018) z 11. schůze, 8. volební období. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=145329>.

⁵ Usnesení Výboru pro evropské záležitosti č. 108 (20. červen 2018) ze 14. schůze, 8. volební období. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=150285>.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

V létě letošního roku začalo výborové projednávání v Evropském parlamentu. Odpovědným výborem je výbor pro zahraniční záležitosti (AFET).⁶

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 26. 9. 2018 a usnesením č. 141 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (NPP III) KOM(2018) 465 v konečném znění, kód Rady 10184/18 Interinstitucionální spis 2018/0247/COD;
2. **p o d p o r u j e** proces rozšiřování EU o státy západního Balkánu jako příspěvek ke stabilizaci a hospodářskému rozvoji, zajištění bezpečnosti regionu i EU;
3. **j e t o h o n á z o r u** , že proces rozšiřování vyžaduje dostatečné finanční zajištění;
4. **p o d p o r u j e** rámcovou pozici vlády k tomuto dokumentu.

⁶ Procedure file Document reference2018/0247(COD). Legislative Observatory | European Parliament [online]. Dostupné z: [http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2018/0247\(COD\)&l=en](http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2018/0247(COD)&l=en).